GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/2 5 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe anu séu 2 1/2 galbini mon. sunátória.

Anulu XXXIII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 82. Brasiovu 2 Novembre 21 Octobre **1870.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

Telegramu.

Gherl'a 29 Oct. 4 óre, primitu la 6 óre, dupa tiparirea Gazetei.

„La insisterea deputatiunei selageane constatatória din protopopii: Vas. Popu, Vecasiu, advocatii: Dr. Nichita, Vas. Popu s'a decisu astadi prin consistoriulu gherlanu conchiamarea consistoriului plenariu pre 24 Novembre in caus'a congresului si a dreptului de alegere.

Muresianu."

Suplic'a clerului romanu gr. cat. din districtulu Nasceudului.

Ces. Reg. si Apostolica Maiestate,
Prea Indurate Dómne!

In 24 Marte 1869 prea umilitulu cleru gr. catolicu din vicariatulu Rocnei in districtulu Nasceudului si Bistritiei in Transilvani'a, a fostu sustern utu Maiestatei Vóstre pre calea ordinariatului din Gherl'a una prea umilita rogamente, cá se ve indurati prea gratiése a concede clerului din diecesea Gherlei a-si alege episcopu in locu'lu prea Santiei Sale domnului episcopu si Dr. de teologia Ioane Vancea, carele fù de catra clerulu gr. cat. ardeleanu in 11 Augustu 1868 cu pluralitatea voturiloru alesu, si de Maiestatea Vóstra intaritu de archiepiscopu si metropolitu alu Albei Iulie.

Pana in diu'a de astadi nu a fostu asia de norocosu clerulu gr. cat. a capetá la rogarea sa una prea inalta resolutiune, si pana ce asteptamu dupa una prea inalta resolutiune ne neodihnesce si causasa mare amaratiune si dorere a animei una faima latita in diecesea intréga prin foliele publice din patria, ca nu numai nu se va lasá greco-catoliciloru neatensu dreptulu istoricu de alegere usuatu la ocuparea scaunului episcopescu alu Fagarasiului, ci se va denumí de episcopu alu Gherlei una persóna, carea fiindu de natiune straina, nici cunósce limb'a, moravulu si datinele nóstre, nici altmintrea nu posede virtutile si insusirile inalte ale unui episcopu romanu, cu atatu mai mare dorere ne causasa, cu catu prin una atare denumire poporatiunea greco-catolica, care nu s'ar intielege cu unu atare archipastoriu, si nu i ar' precepe invetiaturile, s'ar clatiná in credinti'a sa catolica, si s'ar duce pre cali retecite.

Pre basea motiveloru aduse in amintit'a prea umilit'a nóstra rogamente, ne luamu de nou indrasnéla a ne rogá prea umilitu, cá Maiestatea Vóstra se ve indurati prea gratiosu a luá in parentésca consideratiune rogamentea acc ea, si a lasá a se face despusetiune, se se aléga prin clerulu diecesanu episcopulu la scaunulu vacante alu Gherlei.

Remanendu in credinti'a neclatita catra Maiestatea Vóstra, inaltulu tronu si cas'a domnitória, suntemu cu cea mai profunda umilintia totudéun'a credintiosi supusi.

Din siedinti'a sinodului gr. cat. din vicariatulu Rocnei in Transivani'a.

Naseudu in 4 Octobre 1870.

Gregoriu Moisilu m/p.,
vicariu.

Notari:
Dr. Ioane M. Lazaru m/p.,
Maximu Popu m/p.,

Din campulu resbelului.

Capitularea Metiului, care consternă atatu de profundu animele cele simpathice pentru Franci'a, numai lasa sperantia indereptu de o victoria, de catu, déca se va scula tóta Franci'a spre a-si salva patri'a si onórea; poporimea ei inse fù mai imperiale, decatu se se póia astepta dela ea atare sacrificia, care se ceru de situatiunea ei cea desastruósa, in care a cadiutu dupa acésta a dóu'a tradare séu predare. Metiulu a fostu protiantatu catu de bine, martore suntu corespondintiele germane din Versailles si alte in „Times". Dér' apoi misiunea generalului Bourbaki din Metiu in Angli'a, de aici in Tours si Belgiu, ér' dupa acesa a adjutantelui lui Bazaine Boyer la Versailles nu mai potu remane misteriu. — Dupa „Mon." prusianu se ivi indata sperantí'a de apropiarea pacei, candu Boyer dupa convorbirea cu Bismark, primi audienti'a, dupa care, indata merse si Bismark la regele; Bazaine dér' capitulá in favórea pacei si dór' a restauratiunei, déca elu a incungiuratu cointielegerea cu regimele presentu. Toursulu va respandi lumina preste acestu evenimentu ne mai auditu in tóta istori'a. —

Principele Fridericu a calatoritu dela Metiu la Versailles, unde se fi mersu si Bazaine. — Cu acésta traficare situatiunea va imbraca alta facia. — Se póte, ca chiaru imperialistii voru ajutá pe Prusi'a, cá se nadusiésca in embrione pornirile republicane, de cumva voru deveni amenintiatórie planuriloru, ce se cópsera inainte de a se incepe resbelulu. —

Se mai scrie dela Versailles 31 Oct., ca s'au chiamatu acolo toti principii germani, cá la casu de vreunu tractatu de pace séu armistare se subscrie cu totii séu se fia de facia la intrarea in Parisu. —

Diurnalulu de St. Petersburg inca esprime sperantí'a, ca pasii facuti de puterile neutrale la initiativ'a cabinetului anglicu voru duce la inchiarea unui armistitiu, ér' conditiunile pacei definitive remanu in competinti'a adunarei nationale constituante a Franciei.

Garibaldi cu 10 mii fetiori sili pe corpulu lui Werder a se reintórce la Luneville. In Besançon mai sosira pentru Garibaldi alti 10 mii de voluntari noi si se astépta 150 oficiri garibaldiani din Bologn'a in Itali'a, de unde maiorulu Castellazza si sosi cu 24. —

Tours 29 Oct. Depesie ministeriale catra prefecti facu cunoscutu, ca orice orasiu séu comuna s'ar preda dusmanului fara incercare de a se opune, se va publica dupa nume in „Monitoru". — Dela St. Quentin se scrie, ca prusianii se retrasera, fiinduca se apropia Bourbaki cu 50 mii fetiori. Asta scire e din Versailles cu datu 25 Oct., care inca invalue unu altu misteriu, cá si scrisórea, ce o publica „Journal de Bruxelles", care constatéza, ca intre Prusi'a si Napoleon se facu negotiatiuni, la cari iau parte si puterile, si cari tientéza la restatorirea pacei si a dominatiunei lumesci a papei. —

Versailles 29 Oct. Se reportéza despre alu 12-lea corpu prusu postatu in ostulu dela St. Denis, cumca in 28 dupa prandiu s'au observatu in restempu de mai multe óre bubuite de tunuri dela Montmartre catra suburbia Vilette si focu de pusce pe strate.

Alta depesia oficiala dela Versailles 31 Oct. reportéza dela armat'a de Maas, cumca francesii in 29 au respinsu pe prusiani din ostulu St. Denis si au ocupatu Bourg, inse in 30 fura atacati de o divisiune de infanteria de garda si aruncati din pozitiunile loru.

Perderea prusianiloru e insemnata; din partea francesiloru devenira prinsi 30 oficiri 1200 fetiori.

Diurnalele dela Tours reportéza, ca principele Metternich solulu Austriei si d. de Nigra a fostu insarcinati dela respectivele regime a sprijini oficialminte armistarea propusa de regimele anglicu.

In urma traficei urmate intre Bazaine prin adjutantulu lui Boyer a resultatu prin diurnalele Germaniei din Versailles conditiunile, cu cari s'ar face posibila o armistare de 4 septemani, cáre ar' fi: predarea Metiului, continuarea impregiurarei Parisului, obligandu-se inse armat'a germana a lasa o cantitate determinata de trenuri cu midiulóce de trait la Parisu. Se astepta acum numai Thiers la Bismark se intr'unésca conditiunile de armistare cu elu. Se pare, ca conditiunea, — fara de care nu — se sustiene de catra Prusi'a: cá Metiulu si Strassburgulu se se derime; si póte, ca predarea Metiului inca s'a facutu in favórea acestoru pretensiuni pentru a se puté apropriá antagonii de inchiarea unei armistari, descuragiandu pe republicani cu lovitur'a cea neasteptata ce li o dede Bazaine cu capitularea, despre care de multu canta diurnalele germane, ca e cam in contra republicei.

Capitulatiunea Metiului de altmintrelea e unu lucru si misteriosu, dér' ea e unu efusu fatalu alu partitei imperiale indreptatu cá unu tunu de calibrulu celu mai mare asupra junei republice.

La inceputulu resbelului acestuia amu dis'o, ca resultatulu lui in timpulu de acum se decide din cointielegerea potentatoriloru, cari voru a-si consolidá viitoriulu cu umilirea acum a natiunei francese, care le facea dificultate atatu de imperiósa la introducerea unui absolutismu generalu in contra elementelorn liberale, si planulu acest'a se vede si acum din intrég'a situatiune.

O lovitura mare pentru Franci'a si cu atatu mai mare pentru republic'a ei e capitularea Metiului, ca-ce armat'a Franciei imperiale la 300 mii se afla acum prisoniera dimpreuna cu generalii imperiali — inchinati armatei germane. — Imperiulu a inaltiatu védi'a Francisi si totu imperiulu iau casiunatu umilirea ei cea mai neadita in istoria — in favórea principiului feudalo-absolutisticu! 200 mii de germani, cari impresurara Metiulu, voru fi unu adausu si mai fatalu la incungiurarea Parisului si la combaterea armateloru dela Loire si Lyon, incatrou va porni armat'a principelui Fridericu Carl dela Metiu.

Ar' fi unu alu 8-lea miraculu alu lumei, candu Franci'a astfeliu isolata si tradata, atatu la Sedan, catu si la Metiu, ar' mai reesi victoriósa din acésta pusetiune fatala, in care o aruncá imperiulu. — Se scrie, ca Napoleon se va, or' ilu voru duce

la Elb'a, pentru clim'a mai caldurósa, decatu cea dela Wilhelmshöhe. —

Ceteamu o scornitura, ca Bazaine ranitu din duelulu avutu cu Lebeauf, ar' diacé, precum si acéea, ca ar' fi impuscatu de catra francesi, fiinduca la publicarea republicei ar' fi carnitu in contra. Din contra vedemu, ca Bazaine a traficatu cu dusmanulu, cu ce scopu nu se sci. —

Din Londonu 21 Oct. venira sciri, ca Keratry in Madridu a cerutu desfiintiarea oprirei de a se esporta armele si caii, dér' Prim ar' fi apelatu la calcarea neutralitatii. De alta parte pe sub mana caus'a e comuna intre republicanii stateloru latine. — Totu din Angli'a se scrie, ca intre Bismark, Bazaine si Trochu s'ar fi tienutu negotiari directe de pace pana la cestiunea subscrierei tractatului, candu apoi Bismark pretinse, cá garantia la tractatu, cá se se concéda a intra germanii in Parisu; inse asia se deochiá tóta negotiatiunea. (!)

Din Tours se scrie deci, ca facia cu barbarismulu tractarei prusianiloru cu francesii a dechiaratu regimulu, ca pentru verce franc-tireur séu liberu tragatoriu puscatu de judeciu martiale va demanda a se impusca cate unu prinsu germanu. Asia republicanii nu suntu ultra-tirani cá prusii, cari proclamara oficiale, ca voru pusca cate 4 francesi, fia si nevinovati, pentru unu germanu. —

Calcarea prescripteloru statutului organicu.

(Capetu vedi Nr. 78.)

Trecemu preste celelalte:

Punctulu IX dice, ca profesorii se voru alege prin concursu de catra representantiele comuneloru totu in intielesulu organisatiunei guberniale.

Asia déra profesorii se alegu prin concursu, déra apoi conrectorulu si directorulu cum se alegu si de cine, ca de ei nu i vorba in totu legamentulu? Aleguse amendoi cá si profesorii: atunci pentru ce s'au alesu in anulu acesta directoru fara de concursu, ci s'au facutu alegerea pe sub mana?

Se dice, ca se alegu de catra representantiele comuneloru. Cine suntu astadi representantiele comuneloru? Astadi suntu representantiele comuneloru sinodulu parochialu, comitetulu parochialu si epitropi'a parochiale. Eu privescu si sinodulu, cá o representantia din causa, ca comun'a besericésca nu consta numai din barbati maioreni de sine statatori, ci si din mulieri si copii, cari inca suntu crestini si cá atari inca ar' trebui sé se bucure de tóte drepturile.

Déra apoi se remanemu deocamdata numai la comitetulu parochialu si la epitropi'a si se vedemu din cati membri se compunu.

Comitetulu si epitropi'a dela St. Nicolae se compune din 34 membri; éra comitetulu si epitropi'a din cetate se compune din 13 membri. Chiaru dupa liter'a si dupa spiritulu legamentului ar' fi trebuitu acesti 47 de insi cá se formeze corpulu alegatoriu, déra nici decum 26 de insi, pentruca representantiele legale de astadi suntu comitetele si epitropiele parochiale. Cu ce dreptu s'au ósosu celialalti membri ai comitetului parochialu dela St. Nicolae, cari trecu preste 13 in susu pana la 34? Dupa care punctu alu legamentului? Nu -mi va puté dice sufletu de omu, ca nu suntu comitetele si epitropiele parochiale representantiele? Atunci, candu s'au facutu legamentulu din intemplare se compunea representantiele amendurora comuneloru din cate 13 membri. Acuma pentrucá se scóta numerulu de 13 insi au trebuitu se eschida 21 de membri de ai comitetului dela St. Nicolae. Asta óre se mai póte face fara pecatu in contra stat. org.? Ori fara privilegiu aristoplutocraticu?

Punctulu X dice, ca representantii comuneloru voru administra tóta tréb'a scóleloru prin atati inspectori séu efori, cari se voru alege in numeru egalu diu amendóue pe catu va cere trebuintia. Aici se vorbesce antaiasi data de unu numeru egalu la administratiune din amendóue partile. Numai cu durere trebuie se o marturisimu, ca punctulu acesta este atatu de defectuosu, de nu scimu, ca ce cercu de activitate are eforii'a. De siguru, ca nu póte avé altulu, decatu care lu ate epitropi'a parochiale facia cu comitetulu parochialu. Dupa legamentu sfer'a de activitate a representantieloru erá atatu de mare catu facu astadi dupa statutulu organicu agendele sinodului parochialu si sfer'a de activitate a comitetului parochialu. In timpurile acele candu au asiediatu representantiele legamentulu acesta sinodalitatea nu ecsistá, besteric'a nóstra nu se bucurá de drepturile autonomice si de constitutiunea cea liberala si democratica. Astadi trebuie tóte punctele acele modificate, care stau in contradicere cu constitutiunea si adaptate si acomodate dupa principiele democratice, déra nu se cera imperiosu dela congresu, cá acela se modifice constitutiunea cea mai democratica se o pipereze cu principii straine institutiuniloru nóstre besericesci si sciti de ce? din causa, ca in comun'a scolaria suntu mai multi membri la St. Nicolae si acolo nu i atata inteligentia, ci este mass'a poporului si fratiloru nostri din cetate li frica, ca voru fi totudéun'a maiorisati. Asta nu sta si este numai o fantoma. Dumnealoru dispunu de bani, dispunu de o inteligentia mai inalta, va se dica dispunu de fortia multu mai superióre decatu dispunu massele poporului. Mai aduce unii de motivu, ca cetatianii ar' fi contribuitu totu atata catu si St. Nicolae si asia densii trebuie se participe in numeru egalu la regularea, conducerea si administrarea treburiloru scolarie si fundationale. Multe s'ar mai puté dice in privinti'a asta, déra apoi mai adaugu numai atata, ca toti acei frati, cari voiescu diu anima si din sufletu binele scólei si binele poporului se se desbrace de tóte interesele egoistice se lapede prejudiciele cele inradecinate si se se impretinésca cu ideele de binele comunu, de fratietate si de egalitate. Se nu se socotésca nici unu membru alu comunei scolarie, ca elu este mai bunu decatu altu, ci fiacare se lucreze din resputeri la inaintarea scóleloru in privinti'a materiala si spirituala, se contribuiésca la propagarea sciintieloru in poporu, la imbunatatirea starei lui materiale si spirituale, ca numai asia ne vomu mai puté tiené in viitoriu. Apoi in fine natiunea nóstra lupta totu numai pentru drepturi egale facia cu cei de alte natiuni, si noi aici facia cu fratii de unu sange se fimu totu suprematisatori? Se judecamu mai bine ce facemu si ce se cade se facemu. — —

Sibiiu 13 Octobre 1870.

Congresulu besericescu greco-orientale.

Siedinti'a IV, tienuta in 17 Octobre 1870.

Inceputulu siedintiei la 12 óre si 10 minute ante de amédi.

Dupa autenticarea protocolului presidiulu desemnéza de notariu pentru ducerea protocolului de astadi pe N. Branisce, de insemnatori, pe Andrieviciu si Suciu. Din partea presidiului se presentéza congresului urmatórie ecsibite inainte la acelasiu:

a) Plenipotintiele deputatiloru alesi in archidiecesa in cerculu alu V, Ioane Popa, in cerculu alu III-a Ioane Paraschivu, in cerculu alu XX-a Nicolae Gaetanu. Acestea plenipotentie dimpreuna cu actele electorali se predau comisiunei verificatórie, asemenea cu petitutiunea si credentionalele dep. alesu in cerculu IX Iabenitia, Basiliu Buzdugu.

b) Petitiunea parochului gr. ort. din Macedoni'a, Constantinu Pavlovicin, prin carea se róga de congresu, cá se fia repusu in tóte functiunile si drepturile preutiesci si recunoscutu de preutu in tóte afacerile besericesci. — Se preda comisiunei petitionale.

c) Recursulu a 21 de invetiatori din protopresbiteratulu Beiusiului, prin care ceru emancipa-rea scóleloru confesionale dupa modulu celoru din protopopiatulu Liporei. — Se preda comisiunei scol. comandanduse din partea presidiului spre deosebita atentiune.

d) Incusa representantii politice si besericesci din comun'a Balnocu comit. Torontalu din dieces'a Caransebesiului, prin carea arata, ca consistoriulu din Caransebesiu, nu le respectéza si respectatu suplicele loru din anii 1867 si 1870, cu acelu petitu, cá se destitue pre invetiatoriulu loru scandalosu Savu Micsia si se li se dé altu invretiatoriu nou.

e) Rogarea substernuta de protopresbiteriulu Mihaile Dimitriu Iacobescu in numele acelora preuti din tractulu seu ale caroru pamente sesionali suntu fórte slabe roganduse, ca acestea sesiuni se li se melioreze. Ambele petitiuni se transpunu comisiunei petitionale.

f) Petitiunea substernuta din partea romaniloru gr. ort. din comun'a micsta Chinesu comit. Temesiului in causa despartiri scóleloru rom. de sub administratiunea ierarchiei serbesci, se transpune comisiunei scolarie.

Prea S. S. p. episcopu alu Caransebesiului I. Popasu substerne congresului reportulu consistoriului resp. facutu in urma insarcinarii sinodului eparchiale in privinti'a modificatiuniloru facute in stat. org. din partea guvernului pentru confiniu militare, care cu actele referitórie se preda comisiunei insarcinate cu darea de parere asupra modificatiuniloru de sub cestiune.

Totu Prea S. S. asterne motiunea dep. sinodului eparchiale Andreiu Stolojanu, privitória la stabilirea unui stolariu nou in estrasu protocolariu spre ulteriora decisiune. Se preda comisiunei pentru regularea parochieloru.

La ordinea dilei vine reportulu comisiunei verificatórie, in urma caruia se primescu de verificati, din dieces'a Caransebesiului; cerculu elect. I Presac'a Antoniu Mocioni, cerculu elect. Lugosiu Alecsandru Mocioni, cerculu elect. III Fagetu Victoru Mocioni, din cerculu elect. XI Retisioru Vasiliu Popoviciu.

Din dieces'a Aradului Iosifu Belesiu. Protestulu insinuatu contra alegerei dep. V. Mocioni nefundatu fiindu se respinge din partea comisiunei.

La ordinea dilei pune presidiulu operatulu de modificari alu comisiunei esmise pentru revisiunea reg. af. interne congresuali, care operatu cu amendemente facute din partea congresului s'a primitu si suna in urmatoriulu chipu.

La § 1 s'a lasatu afara cuventele „mai inainte". § 1. Congresulu se incepe cu servitiulu ddieescu, cu invocarea st. Duchu, ce se va tiené in diu'a de deschidere diminéti'a la 9 óre.

La § 4 alinea a dóua:

„Spre acestu scopu credentionalele se predau presidiului."

Dupa alinea a 3-a se adauge o alinea nóua: „Actele deputatiloru dificultati precum si acelora sositi mai tardiu la congresu, se transpunu unei comisiuni verificatória spre censurare si opinionare.

Protestele suntu a se tramite la presidiulu congresului in 10 dile dela diu'a scrutinarii. Cele mai tardiu intrate nu se lieau in considerare.

§ 8 se modifica astfeliu:

„Membrii congresului nedificultati suntu detori a se infaciosia pe diu'a deschiderei a lua parte la siedintiele si lucrarile congresului, si a primi alegerile si misiunile cadiute pe densii, dela cari numai congresulu li póte dispensá.

Deputatii, cari nu se infaciosiaza la congresu in 5 dile dela deschidere si absentarea loru nu o potu legitimá cu dovedi demne de credieméntu, se privescu de a-si fi depusu mandatulu si se escrie alegere nóua.

Deputatiloru verificati concedu de absentare pe 3 dile da presidiulu, éra pe mai multu timpu congresulu, inse pe timpulu absentarii diurne nu se platescu. —

§ 12. Obiectele de pertractare vinu ori cá reporturi séu cá propuneri din partea presidiului, ori cá propuneri de sine statatórie din partea membriloru congresuali.

La § 15. La alinea antaia sirulu de pe urma dupa cuventulu „desbatere" se adauge „éra déca congresulu afla de lipsa desbaterea meritoriale a obiectului cestiunatu acela se pune la ordinea dilei.

Celelalte remanu afara din sirulu ultimu alu acestei alinee.

§ 18. Alinea prima suna: Vorbitoriulu, la obiectulu ce sta la ordinea dilei se insinua la notariulu designatu pentru prenotare la cuventu, care apoi pre cei prenotati i striga la cuventu dupa ordinea insinuarei.

Dupa a dóua alinea vine o nóua alinea precum urméza:

„Déca reportatoriulu unei comisiuni la o cestiune mai insemnata, nu e de parerea maioritatii comisionale, si voiesce a-si apera votulu contrariu — atunces ultimulu cuventu compete altui membru din comisiune."

Celelalte alinee remanu nestramutate.

La § 20 alinea a 3-a sirulu ultimu se mai adauga cuvintele „publica, ori secreta" prin sedule."

A patra alinea remane cu totu afara. —

Dupa primirea operatului comisiunei se pune din partea presidiului intrebarea, ca reformatulu regulamentu candu are a se pune in valóre de lege (rócí: numai decatu) bine, déra pentru cei ce nu suntu de facia?

La intrebarea presidiale deputatulu Babesiu cugeta a se lua in regulamentu urmatóri'a dispositiune:

Modificatiunile presenti incatu dispositiunile loru suntu favorabile alegeriloru pentru acestu de facia congresu intra numai decatu in vidtia; éra in altmintre au valóre numai pre venitoriu.

Acestu adausu se primi fara nici o desbatere din partea congresului.

Cu acestea s'a inchiatu siedinti'a de astadi la 2¾ óre dupa amédi anunciandusse, cea mai de aprópe siedintia pe mane la 10 óre ante de amédi.

La ordinea dilei se pune reportulu comisiunei pentru regularea parochieloru si dotarea preutiloru.

(Va urmá.)

Suveniri dela adunarea generale a Asociatiunei trans. rom.

(Capetu din Nr. —.)

Se trecemu acum nitielu, si numai per tangentem, si la afacerile interne ale adunarei asociatiunei. Aceste au fostu multe si de mare importantia, de acea abia s'au potutu fini in 4 siedintie. Cestiunile s'au pertractatu fara dispute frecatórie.

Dintre vorbiri — afara de disertatiunile literarie — mai bine ni-au placutu cuventulu de deschidere si inchiderea adunarei a d. presiedinte, apoi a dlui capitanu supremu Bohatielu si a dlui Dr. Lazaru. Una numai amu asteptatu dela d. Bohatielu, cá cu ocasiunea prea placutului seu anunciu, prin care aratá, ca fondulu asociatiunei s'au maiinmultitu cu 5500 fl. v. a., se se fi lasatu mai in detaiu, adica se fi numitu si numele aceloru energiosi domni prin a caroru staruintia s'au adunatu acea suma frumósa, cá astfeliu modalitatea practisatá in adunarea acestei sume se sierbésca de modelu si pentru alte tienuturi romanesci.

Multa bucuria ni au causatu si primirea proiectului dlui I. Bologa pentru infiintiarea si sustienerea unei academie romane de drepturi. Fia inse, cá celu pucinu acestu pasu in scurtu se lu vedemu realisatu. Numai umeru la umeru, anima la anima si inainte pre tóte calile.

In urma atingemu nitielu si despre actulu de alegere alu oficialiloru asociatiunei, care e momentulu celu mai remarcabilu alu acestei adunari, si in specie a presiedintelui.

Inca cu catera septemane se vorbiea asupra acestui obiectu printre inteligentia. Candidatur'a se cam restringe pre langa 3 persóne: Cipariu, Vancea si L. B. Popp, totu persóne pretiuite si stimate de totu romanulu, fiecare demna de a imbracá unu atare postu onorificu. Candu inse e vorb'a de a alege din acesti 3 unulu, totudéun'a amu fi preferitu alegerea unui Cipariu, ori din ce punctu de vedere. Acestu resultatu cu atatu l'amu doritu mai tare, dupace amu vedutu, ca insusi Esc. Sa d. presied. inca in prim'a sied. rogá pre aceia ce ar' voi se lu realéga, cá se-si concentreze voturile pentru alta persóna, pentruca, déca acestu postu este onorificu, se fia impartasiti si altii cu asta onóre, ér' déca este impreunatu cu greutati e dreptulu cá si altii se pórte acesta sarcina. In urm'a acestei declaratiuni precumu si a dlui secretariu metropolitanu, ca dlu Vancea nu ar' voi se primésca acesta sarcina, amu fostu indreptatiti a asteptá reesirea parintelui si nemuritoriului nostru literatu **Cipariu,** carui tóta natiunea i este recunoscatória.

In adunarea generale a asoc. tienuta in Gherl'a, d. secr. minist. L. Vaida intre altele astfeliu ne vorbiea de pre tribuna, despre recunoscientia:

„Recunoscienti'a, care e virtutea cea mai frumósa, si a carei escercitare visibile si solemna totu una data e si unu midiulocu fórte bunu pentru estirparea prea daunósei nepasari — e unulu din cele mai poternice vehicule pentru prosperatiunea nóstra. Precum unu individu detoresce recunoscientia binefacatoriloru sei, asemene detoresce si una natiune acelora, cari s'au facutu binemeritati pentru dens'a. Vrean se spunu numai atat'a, ca aceea natiune ce nu este petrunsa de acestu adeveru, -si pregatesce insasi decadenti'a, ca-ci natiunea acesa, ce nu se arata recunoscatória, nu numai pecatuesce contra unei virtuti frumóse, ci nefolosindu acestu vehiculu nepretiuibilu spre impintenarea silintiei de conlucrare la binele publicu, ba inadusindu si in fii sei mai buni simtiulu de devotamentu si voiea de a sacrificá pentru binele, inaintarea si inflorirea nationale, lucra prin acésta in contra interesului binelui si in contra venitoriului ei propriu“ . . . apoi dice in altu locu:

„Nu e destulu cá se simtimu recunoscientia catra barbatii binemeritati pentru natiune si beserica, si e de lipta, cá acestu simtiu se lu manifestamu catu de viu, pentruca in una natiune cá acea, care si in privinti'a celoru mai demni barbati nu se arata cu recunoscientia cuvenintiósa, intru una atare natiune fórte pucini se voru afá cá se aduca sacrificia pentru dens'a, si din contra se voru afá fórte multi, cari din ce in ce se voru cufundá si mai tare intr'o letargia si nepasare nefericita.“

Acum se vedemu cum au intielesu romanii acele cuvente de auru? cum manifesta deusii recunoscientia catra celu d'antaiu barbatu alu natiunei, la a carui merite pentru literatur'a si cultur'a romana, care e chiaru scopulu acestei asociatiune, trebuie se se inchine totu romanulu chiaru si dd. Vancea si Popp!!

Trebuie se marturisimu cu multa dorere, ca cuventele dlui Vaida in timpu de 2 ani nu au fructificatu nemica, au fostu numai mazere aruncata in parete.

Scimu si suntemu convinsi, ca anim'a unui Cipariu e cu multu mai nobila decatu se fi aspiratu la acelu postu, séu cá din neoferirea aceluia se inceteze de a-si continuá activitatea pentru cultur'a si literatur'a nóstra, totu cu acea neobosita energia totu cu acelu mare zelu. Trebuie inse se scimu si acea, ca prin manifestalu de recunoscientia, catra barbatii binemeritati, ne damu insintea lumei unu testimoniu despre cultur'a si gradulu civilisatiunei, la care ne aflamu. Cu catu poporale suntu mai aventate in cultura si civilisatiune, cu atatu su mai recunoscatórie catra mecenatii si apostolii sei. Acesta o vedemu la tóte natiunile culte.

Palacki, Cipariulu cechiloru — aducundu unu unicu ecsemplu — e presied. nu numai mai la tóte reuniunile literarie, déra chiaru si la cele politice! . . .

Aceste ni suntu motivele, din care amu fi doritu a vedé in fruntea asociatiunei nóstre acum si pre unu Cipariu, pre unu barbatu cunoscutu inaintea lumei culte de unulu din cei mai mari literati. Candu asociatiunea trans. ar' avé scopuri politice amu fi cei d'antaniu, cari amu pledá postulu de presied. pentru d. L. B. Popp, déca asociatiatiunea ar' avé scopuri releg. séu confesionale, amu fi cei d'antaniu, cari amu increde cu presid. pre d. Dr. Vancea; dar' candu scopulu ei e curatu pentru cultur'a si literatur'a romanésca, se fia nu numai pentru Transilvani'a, ci pentru intrega Romanimea, pana candu suntemu ferici a avé pre unu Cipariu in midiuloculu nostru, nimenuia altuia n'amu mai increde acestu postu, decatu unui Cipariu, déra et voluisse sat. — — Publiu.

Dela diet'a Ungariei.

Dupace in siedinti'a din 22 Oct. deputatii readunati -si reincepura lucrarile, luara inainte si caus'a dep. Dr. Svetosaru Miletics, care fù condamnatu la inchisóre pe unu anu in Vatiu si i s'a respinsu cererea de nulitate la curtea casativa, de unde se-si afla inchisu.

Irányi adica pretende, ca camer'a ar' avé dreptu se revédia, déca procesulu unui deputatu s'a facutu conformu procedurei legale, fiinduca in Ungari'a nu se afla lege de imunitate séu neviolabilitatea deputatiloru, Alecsandru Romanu si Böszörményi s'au inchisu cu concederea de osebi a camerei, asia se se faca si cu Miletics. Se amana pe alta siedintia.

Alu doilea obiectu e imprumutulu comunu de 15 miliône inchiatu de ministrulu comunu de finantie, despre care Zsedényi face interpelatiune, ca ce e cu elu, pentruca conformu art. legei XII § 27 astfeliu de imprumute se facu cu aprobarea dietei Ungarici. Interpelatiunea se preda ministrului.

A trei'a Simonyi propune proiectulu seu de resolutiune, cá camer'a Ungariei se invite regimele cá se faca pasi pentru incetarea barbarului resbelu, ce pórta germanii in Franci'a, cu conditiuni acceptabile.

In siedinti'a din 24 Oct. ministrulu Horváth enumera vreo 64 de proiecte de lege, cari voru fi obiectulu dietei. Col. Tisza da unu proiectu pentru cá se se midiulocésca o armata deosebita pentru Ungari'a.

Caus'a lui Miletics se desbatù fara resultatu, pentruca se respinse pretensiunea supra-revisiunei prin camera cu 126 in contra la 89 de voturi, fiindu absenti 205 deputati.

Sigismundu Pap face o propunere de conclusu: „Camer'a se aléga o comisiune din 27 membrii, in care se fia bine representate tóte tienuturile si tóte nationalitatile, care se ficseze numerulu si scaunulu judecatorieloru de prim'a instantia dimpreuna cu ministrulu justitiei. Comisiunea se iè in consideratiune usulu de 400 ani, desimea popolatiunei, date statistice, casele comitatului si relatiunea de limba in Transilvani'a. Comisiunea se-si dè elaboratulu la camera, ér' pana atunci se se resolveze proiectulu de lege pentru comune in sectiuni.“ Se da la tiparitu spre impartire.

Mihaile Tancsis facù o interpelatiune catra presedinte, déca n'ar fi posibilu, cá regaliale se se desfiintieze prin unu conclusu indata, pentruca apasa poporulu, si apoi se se reguleze prin lege.

In siedinti'a din 26 se primi proiectulu de lege despre loculu judecatoriloru de prim'a instantia, si se respinsera modificarile casei de susu facute in proiectulu desfiintiarei pedepsei corporale.

Min. de finantia Kerkapoly pune inaintea camerei preliminariulu bugetului pe 1871 cu venite ordinarie de 159,136.530 fl., cele estraordinarie cu 15,030.252 fl. Spese ordin. afara de cele comune cu 143,396.745 si estraord. cu 18,747.891 fl. Computanduse spesele comune dualistice numai cá in anulu 1870 ésa unu deficitu pe 1871 de 11,805.757 fl.

Clubulu deákistiloru respinse propunerea lui Simonyi din causa, ca manifestarile nu folosescu nemica la midiulocirea incetarei resbeluluí prusó-francesu, ér' la o actiune belica nime nu vre a tinde man'a pentru Franci'a. Totu asia respinsu deákistii si propunerea lui Tisza pentru armat'a ungurésca, ca-ce s'ar periclita basea dualistica.

Redactorulu „Federatiunei“ fù citatu la cercetare de presa pentru trei art. publicati in Nrii 72, 78, 38 si 39 din 1870.

Congresulu catoliciloru maghiari s'a adunatu in Pest'a, dar' cu tóta invitarea provinciei romane catolice in archidieces'a romanésca gr. cat. nici cá s'au facutu incercare de a indemna la alegeri respective. Singuru numai episcopulu Oradiei, cá pastoru fara turm'a, care se i intieléga vocea, escrise alegerile; inse remase desaprobatu mai de totu clerulu celu cu anima romana si cu simtiu de demnitatea coordinatei nóstre pusetiuni. Asia nu au alesu districtele: alu Codrului, Crisiului, Madarasiului, Vetisiului, Vasiadului nici decatu, tienenduse de dreptulu si corpulu provinciei nationale romane besericesci, si asteptandu cu neastemperu convocarea congresului nostru la Blasiu. Din distr. Careiloru mari au alesu numai 3 preuti, ér' maioritatea nu recunoscú dreptulu catoliciloru maghiari de a se amesteca in afacerile besericei romanesci; ma si cei ce au votatu prin distr. si au datu voturile romanului Iustinu Popfiu 49 insi, prof. Selageanu 9, si in partea reiloru nationali au votatu pentru Jutiu secr. ep. 23, pentru canoniculu Szabo 8 insi, prin urmare bravii preuti 120 cu profesorii dela Belusiu dovedescu, ca clic'a antinationale trage de mórte, ca-ce abia numera vr'o 30 de pecatosi. Acum se crede, ca episcopulu va duce pe can. Szabo cá representante alu capituleloru gr. cat., dér' óre procuratorele nechiematu — le póte representá? Nici decatu. Congresu deosebitu si apoi vomu tracta congresu cu congresu, altfeliu nu voimu, ca nu se respecta dreptulu coordinarei, pe care lu vomu apera cu mana tare si braciu inaltu. —

In 29 Oct. Irányi propune unu proiectu de lege pentru regularea relatiuniloru cu Cislaitani'a pe basea uniunei personale. —

Cronica esterna.

ROMANI'A. Tergovistea 29 Oct. 1870. Diuariului „Romanulu“. „Dupa siése dile de cercetare si desbateri, verdictulu juratiloru a achitatu pe toti acusatii (in caus'a ploiescéna).

Traiésca Tergovistea!!! Carada.“

Unu decretu domnescu din 17 Oct. Nr. 1436 convóca pentru diu'a de 15 Novembre a. c. corpurile legiuitórie la sesiune ordinaria. —

ADUNAREA SOCIETATII „TRANSILVANI'A“.

Procesu verbalu.

Siedinti'a 1-a Dumineca, 11 Octombre, la 7 si diumetate óre sér'a in localulu societatii de arme.

Presiedinti'a dlui A. Papiu Ilarianu.

I. Presiedintele deschide siedinti'a adunarei prin urmatóri'a dare de séma, atatu trimestrale, catu si anuale, facuta in numele comitatului societatii.

Onorabila adunare!

Cu acésta adunare anuala intramu in alu patrulea anu alu societatii Transilvani'a.

Avemu a ve dá séma despre starea societatii, atatu pe cele din urma trimestre, incependu dela Ianuariu, pana la finele lui Septembre anulu cur., catu si pe anulu intregu, incependu dela 1 Iuliu 1869, pana la finele lui Septembre an. cur.

Dupa statute, adunarea trebuiea a fi convocata

pe lun'a trecuta Aprile, inse pregatirile necesarie pentru serbarea dilei de 3/15 Maiu ne pusera in imposibilitate de a tiené adunarea in Aprile; ér' in lun'a Iuliu erá preste putintia a tiené adunare, lipsindu pe atunci o mare parte din membri.

1. Éta dér' acum darea de séma atatu pe cele din urma trei trimestre, catu si pe anulu intregu.

a) Sum'a totala a baniloru intrati in aceste din urma 9 luni, parte cá tacse si donatiuni dela 74 membri, parte cá subventiuni din bugetulu statului pe anii 1869 si 1870, dela consiliulu municipale din Craiov'a pe anulu 1868, si dela celu dela Galati pe diumetatea anului curentu, parte cá procente, si in fine, cá estraordinarie, face lei noi 6.602 79

Ér' cheltuielele facute parte in trebuintiele societatii, parte cu tramiterea stipendieloru, suntu 6.775 19

Scadiendu cheltuielile din primiri remane o diferintia in minus . . 172 40

Dupa verificarea facuta la adunarea din Ianuaria anulu curentu, banii remasi in cass'a societatii, in bonuri si in numerariu, erá 80.285 37

Din care scadiendu diferinti'a din susu 172 40

Se constata, ca averea societatii dela infiintiarea ei pana la finele lui Sept. a. c., face in totalu . . 80.112 97

Asia dér', banii intrati in cursulu celoru din urma trimestre nu au pututu acoperi tóte spesele, pentru prim'a data dela intemeiarea societatii, acoperiramu diferinti'a de 172 lei 40 bani din interesele capitalului.

Se insemnamu inse, ca si asta diferintia vine de acolo, ca stipendistulu nostru dela Turinu si-a primitu deja partea ce i se cuvine pe quadriluniulu Octobre-Ianuariu, in suma de lei 587, de asemenea servitoriulu societatii léf'a sa de lei 59; ca-ci altmintrea si asta data amu avé unu plusu de lei 474 10.

Se mai afla inca in cass'a societatii o suma de 259 lei si 82 cá depositu, in bonu de tesauru. Asta suma se considera cá depositu pana la sosirea listeloru, cari se astépta inca dela unu d. colectoru, precum amu mentionatu si in adunarea trecuta.

Inelulu si cerceii donati de dn'a Gr. Alesandrescu nu s'au pututu inca desface.

In aceste din urma luni, numai d. colonelu Gigartu si-a castigatu dreptulu de membru alu adunarei cu sum'a de lei 200.

Dlu Nicolae Opranu a tramisu societatii si a trei'a rata de 25 galbeni din sum'a de cinci sute (Nr. 500) galbeni ce a donatu societatii.

D. Grigorie Brateanu a tramisu societatii sum'a de 140 lei noi.

b) Éca acum, dloru, si starea anuala a societatii, incependu dela 1 Iuliu an. tr. pana la finea lui Septembre a. c. in adeveru unu anu si trei luni.

In cursulu acestui anu, alu treilea alu societatii, se formara 150 membri.

Din acestia suntu membrii ai adunarei.

S'au incassatu preste totu anulu, tacse, donatiuni, subventiuni, procente, estraordinarie 17.598 76

S'au cheltuitu preste totu anulu 12.360 39

Au remasu venitu curatu 5.238 37

La care adaugundu venitulu curatu alu anului trecutu . . . 74.874 60

Astadi averea societatii face 80.112 97

Asta avere consiste:

1. In dóue bonuri de tesauru, care impreuna representa sum'a . . 76.371 26

2. In numerariu . . . 3.741 61

80.112 97

2. Cartea societatii in acestu anu n'a fostu unde se se tiparésca gratis, dér' tóte sumele s'au publicatu in „Romanulu".

Tóte posturile dela comitetu se indeplinescu gratis. Ne va trebui inse unu casieru cumptabilu cu garantia.

Domniloru, amu disu, ca in numerariu se afla in cass'a societatii lei noi 3741 61, inse, in realitate, din acésta suma, lei noi 629 61 se gasescu intr'o obligatiune a unuia din membrii societatii, alu caruia nume se-mi dati voie a lu tacé in asta siedintia publica; de asemenea nu voiu spune astadata modulu, cum se afla acésta suma la densulu, sub titlu de impramutu, dintr'unu timpu candu eu lipseamu din tiéra si comitetulu erá representatu prin o delegatiune. Comisiunea dvóstra va primi tóte deslusirile necesarie. De altmintrea sperau, ca banii se voru restitui.

Studentii intretienuti de noi se pórta toti trei destulu de bine dupa sciintiele ce avemu pana acuma.

D. Dragescu, dela Turinu, va terminá cu finea lui Augustu an. viit.

Póte, ca atunci vomu fi in stare a tramite doi insi.

Societatea de si nu incassésa cá in anii trecuti, dér' ecsistinti'a ei este asicurata, si considerandu impregiurarile, in care ne aflamu, putemu dice, ca stamu destulu de bine.

Comitetulu dvóstra a facutu si in acestu anu catu a pututu dupa impregiurari, si cu acésta are onóre a-si depune mandatulu.

II. Dupa acésta dare de séma d. presiedinte conformu art. 24 din statute propune alegerea de secretari din sinulu adunarei.

Facundune alegerea, se proclama de secretari dnii I. Stoianu si G. Orasianu.

III. In virtutea art. 19 liter'a c) din statute se proclama de membru alu adunarei d. colonelu Gigartu (aplause).

IV. Se procede la alegerea comisiunei pentru ecsaminarea socoteleloru trimestrale si anuale si se proclama de membrii ai comisiunei dnii Iarca, Siscu, I. Alexiu, Frumosu, Stravolca, Borosiu si Comsia.

V. Se decide cá siedinti'a viitória se fia Dumineca la 18 Octobre 7 si diumetate óre sér'a in acelasi localu, si cu acést'a siedinti'a se redica la ór'a 9 si diumetate.

Presiedinte A. Papiu Ilarianu.

Secretari: G. Orasianu, I. I. Stoianu.

Novissimu. Tours 30 Oct. Gambetta primindu reportu despre predarea Metiului, emise indata una cercularia catra prefecti, in care dice, cumca capitulatiunea Metiului nu póte fi decatu unu resultatu alu unei crime: guvernulu nu va cadé in descuragiu nici chiaru dupa cele mai infricosiate nenorociri, republic'a francesa nu póte si nu trebuie se capituleze. —

Berlinu 30 Oct. (oficialu). In 26 la Montereau si Nangis gardistii mobili si liberii tragatori fura respinsi de würtembergesi. — Gen. Moltke primi rangulu de conte, ér' principii prusiani Friderico si Carl fura denumiti maresiali campestri.— In Germani'a se petrecú cu iluminatiune capitularea Metiului; poporulu inse cu deosebire veduvele in locu de bucuria au purtatu floru udatu cu lacrimi pentru neaudit'a versare de sange. —

Ministrii Germaniei de sudu in cortelulu generalu din Versailles totu negotiasa pentru unirea Germaniei. —

Austri'a este trasa prin initiativ'a Prusiei si ea la negotiari pentru unirea Germaniei si regularea relatiunei Austriei catra Germani'a. Un'a aliantia a si resultatu posibila pana acum. — Ce va face dér' dualismulu? Uniunea personala a lui Irányi are sensu. —

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu in scól'a confesionala gr. cat. romana din Cudsieru, scaunulu Orastiei, devenitu vacantu, din partea senatului scolasticu din Cudsieru se escria prin acésta concursu publicu. Emolumentele suntu:

a) Salariu anualu 300 fl. v. a.

b) Cortelu liberu si gradina.

c) 6 orgii de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si trami'te recursurile sale la subscrisulu oficiu protopopescu pana in 19 Novembre a. c. inclusive, si provediute:

1. Cu carte de botezu.

2. Cu testimoniu despre absolvirea scientieloru pedagogice.

3. Cu atestatu despre portarea morale si politica.

4. Cu alte documente despre scientiele absolvite inainte de intrarea in preparandia, cum si despre servitiale pana acum prestate, si

5. Celi ce voru sci limbele patriei si voru escelá in cantu voru fi preferiti.

Orasti'a in 27 Oct. 1870.

In numele senatului scol. din Cudsieru.
Petru Valeanu m/p.,
parochu gr. cat. in Orasti'a si v. archid.
1—3 gr. cat. alu Cudsierului.

CURSURILE

la borsa in 31 Oct. 1870 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 84	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 „ 88	„ „
Augsburg	—	—	121 „ 25	„ „
London	—	—	122 „ 50	„ „
Impromutulu natiunalu	—	—	66 „ 90	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			57 „ 35	„ „
Obligatiunile rurale ungare			79 „ 75	„ „
„ „	temesiane		78 „ —	„ „
„ „	transilvane		76 „ —	„ „
„ „	croato-slav.		81 „ —	„ „
Actiunile bancei	—	—	715 „ —	„ „
„ creditului	—	—	255 „ 40	„ „

Se alatura comp. de statistica.

PRAFURILE purgative gazóse dela Elöpatak

cuprindu in sine partile constitutive solvetórie ale apei minerale renumite dela Valcele (Elöpatak) si au in sine tóta puterea vindicatória a aceleia intru unu gradu inaltu.

Efeptu deosebitu arata prafurile acestea la catarhe, slabitiune si spasmusu de stomachu, la slabitiune de misturire, lipsa de apetitu, in pyrosi (formare preste mesura de acide), la hyperami si imflaturi ale ficatului si splinei, la secretiune si escretiune bolnavitiósa de fere, la inchiegare si concretiune de fere, si la galbinare ostinata, causate din aceste; nu mai pucinu la mucositatea fiacarui organu alu trupului; la astma (greutate de resuflare) si batatur'a animei, la atonia (slabitiune) si imflatulenti'a matieloru, la hydropica si la pletora abdominala; cu deosebire la trengi, la catarhe de rinichi, besica si tiav'a udului, la formare de nesipu si de pétra in aceste organe, la catarhe chronice si imflaturi de matrice (matra), la flucsiuni séu pola alba, inclinatiune la motrorhagia, ametiala, congestiune catra capu si peptu, la sughitiu ostinatu, la hypocondria si hysteria.

Aceste prafuri se potu intrebuintiá cu mai mare folosu, cá ori si care alte midiulóce purgative, iritative si drastice. Efeptulu loru este siguru, linu si fara durere, finduca partile loru constitutive suntu de o natura linu solvetória, recorităria si alinetória; de acea se póte continuá si intrebuintiarea loru fara periculu mai lungu timpu; despre ce mai multe auctoritati medicali si scientifici si multi bolnavi au datu declaratie recunoscutória.

Pretiulu unei cutei cu 12 dóse impreuna cu avisulu despre modulu intrebuintiarei este **1 fl.** v. a.

Se gasesce in tóte pharmaciele mai renumite, in fiacare comerciu de ape minerale si de specierii mai insemnate.

Depoulu principalu si biuroulu de espeditie se afla in Brasiovu in apotec'a „**la coróna**" a lui **Gregoriu Száva.** 4

Redactoru respundietoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.